

Sectoare: *Infrastructura de transport, Transport, Urbanism, Construcții și locuințe, Dezvoltare regională și locală, Infrastructura de apă și sanitație*

Toate sumele se vor raporta în mil. EUR

I. Stadiul implementării asistenței externe									
Stadiul implementării asistenței financiare externe*									
Sectorul	Nr.	Donator/ Creditor	Denumirea proiectului/programului**	Perioada de implementare	Bugetul proiectului/ programului ***	Contribuția donatorului/creditorului, inclusiv co-finanțarea de către alți donatori/creditori (se va specifica donatorul/creditorul, precum și grant sau împrumut)	Contribuția Guvernului	Suma deburșată cumulativ****	Suma deburșată în 2023
Construcții și locuințe	1	Banca de Dezvoltare a Consiliului European	Construcția Locuințelor Sociale II	2013-2023	22,40	Împrumut acordat de Banca de Dezvoltare a Consiliului European în mărime de 65% din bugetul Proiectului (13,4 mln. EUR)	9,00	13,40	0,00
SUB-TOTAL Banca de Dezvoltare a Consiliului European					22,40		9,00	13,40	0,00
Infrastructura de transport	1	Banca Europeană de Investiții (BEI)	Proiectul - Moldova Drumuri III Contract de finanțare N 81.723 Nr.20110650 din 25.06.2013	2013-2023	150,00	Împrumut	0,00	148,44	3,81
Infrastructura de transport	2		Proiectul - Moldova Drumuri II Contract de finanțare N 25.852 Nr.2010-0154 din 23.11.2010	2010-2023	75,00	Împrumut	0,00	70,37	1,61
Transport	3		Proiect Restructurarea Căilor Ferate Moldovenești - Contractul de finanțare nr.84.909 din 26.09.2016 dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind infrastructura feroviară și materialul rotivant al Republicii Moldova, ratificat prin Legea nr.296/2016 și intrat în vigoare la 13.01.2017	2016- prezent	50,00		0,00		
Transport	4		Amendament din 17.12.2021 la Contractul de finanțare Nr.84.909 din 26.09.2016	2021- prezent	24,00	Împrumut	0,00	28,87	3,42
SUB-TOTAL Banca Europeană de Investiții					299,00		0,00	247,68	8,84
Infrastructura de transport	1	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)	Proiectul de reabilitare a Drumurilor IV Acord de împrumut Nr. 45094 din 28.06.2013	2013-2023	250,00	Împrumut	0,00	123,51	34,57
Infrastructura de transport	2		Proiectul de reabilitare a Drumurilor III Acord de împrumut Nr. 41482 din 29.10.2010	2010-2023	75,00	Împrumut	0,00	70,30	7,10
Transport	3		Acordul de împrumut nr.44085 din 14.11.2014 dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, ratificat prin Legea nr. 22/2015 și intrat în vigoare la 20.03.2015	2015- prezent	52,50		0,00		
Transport	4		Amendament N1 din 09.12.2021 la Acordul de împrumut Nr.44085 din 14.11.2014	2021- prezent	23,50	Împrumut	0,00	29,41	3,97
Infrastructura de transport	5		Proiectul de reabilitare a Drumurilor IV, Acord de Grant Nr.45094 din 05.05.2015	2015-2022	6,88	Grant	0,00	6,88	2,07
Transport	6		Proiect Restructurarea Căilor Ferate Moldovenești Acord de Grant dintre RM, CFM și BERD Nr.44085 din 10.11.2015, pentru punerea în aplicare a sistemului informațional de management al energiei (EMS) din Fondul Special al Acționarilor BERD, ratificat prin Legea nr.17/2016 și intrat în vigoare la 08.04.2016	2015- prezent	0,25	Grant	0,00	0,00	0,00
SUB-TOTAL Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare					408,13		0,00	230,10	47,71
Infrastructura de transport	1	Banca Mondială	Proiectul de îmbunătățire a drumurilor locale. IDA Credit 5747-MD	2016-2023	70,05	Împrumut	0,00	64,70	8,21
Apă și sanitație	2		Acordul de finanțare și Acordul de grant pentru Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova semnate la 21.04.2022, Acord de Finanțare ratificat prin Legea nr. 169/2022	2022-2027	46,50	44,1 Împrumut 1,5 Grant	0,88	0,49	0,42
SUB-TOTAL Banca Mondială					116,55		0,88	65,19	8,63
Dezvoltare regională	1	Agencia de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)	Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova (MSPL)	2016-2023	39,80	39,80 Grant	0,00	39,80	1,00
SUB-TOTAL Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei					39,80		0,00	39,80	1,00
Dezvoltare regională/ Apă și sanitație	1	Goverul Federal German prin intermediul băncii KfW	Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală	2020-2025	28,05	25,00 Grant	3,05	1,46	0,58
SUB-TOTAL Guvernul Federal German prin intermediul băncii KfW					28,05		3,05	1,46	0,58
TOTAL SECTOR					913,93		12,93	597,63	66,76
Stadiul implementării asistenței tehnice externe*									
Urbanism	Nr.	Donator/ Creditor	Denumirea proiectului/programului**	Perioada de implementare	Bugetul proiectului/ programului ***		Suma deburșată cumulativ****	Realizări majore în 2023	
Urbanism	1	Programul USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MSRA). Costurile de implementare a activităților de proiecte sunt acoperite 100% de donator	Dezvoltarea unui nou portal web cu documente normative în construcții (eDNC)	Noiembrie 2022-Iulie 2024	0,00		0,00	Elaborarea documentației tehnice și Procedurile Operaționale Standard (POS); Caiet de Sarcini elaborat, destinat dezvoltării Portalului documentelor normative în construcții (e-DNC); Institut Sistemul Informațional "Portalul documentelor normative în construcții" și aprobat Regulamentul privind funcționarea și administrarea acestuia, prin Hotărârea Guvernului nr. 78/2024	
Urbanism	2		Crearea Registrului de Stat al Documentației Urbanistice (RSDU)	Aprilie 2023 - aprilie 2025	0,00		0,00	Elaborarea Conceptului tehnice și a Regulamentului pentru dezvoltarea RSDU	
Transport	3		Proiectul de asistență tehnică pentru implementarea Sistemului de Management Integrat (SMI), concept tehnic aprobat prin HG nr.126/2020	2022-2023	0,00		0,00		
Transport	4		Elaborarea Metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de către Agenția Națională Transport Auto	2023	0,00		0,00		
Transport	5		Implementarea E-CMR în Republica Moldova	2022-2023	0,00		0,00		
SUB-TOTAL Programul USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MSRA)					0,00		0,00		
Transport		Agencia de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) Costurile asociate cu implementarea activităților de proiecte sunt acoperite 100% de donator	Elaborarea Metodologiei de calculare a tarifelor pentru transportul rutier de persoane prin servicii regulate	2023	0,00		0,00		
SUB-TOTAL Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)					0,00		0,00		
Transport	1	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)	Grant) Acordul de grant nr.C52859/ERSF-2013-07-140 din 29.03.2016, dintre IS „Calea Ferată din Moldova” și BERD, (Suport pentru Restructurare) Contract Avistum Limited (2021- prezent)	2016-2021 2021- prezent	0,505		0,43		
Transport	2		Acordul de grant nr.C31530/CH2-2013-07-11 din 24.06.2015 (Suportul CFM în pregătirea și implementarea proiectului) dintre IS „Calea Ferată din Moldova” și BERD, semnat la 16.07.2015	2015- prezent	0,307		0,16		
SUB-TOTAL Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD)					0,81		0,59		

Valorile sunt indicate în USD

	Guvernul Federal German prin intermediul băncii KfW	Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală, AMC 1	2021-2025	1,50	0,69	Activitățile indicate mai jos sunt destinate operatorilor ce gestionează serviciul de aprovizionare cu apă în orașele Strîșeni și Călărași. 1. Obținerea suportului necesar în proces de reorganizare a operatorilor de apă din Strîșeni și Călărași. 2. Sprijinirea cadrului instituțional pentru operarea apeductului regional Chisinau - Strîșeni-Călărași prin elaborarea precontractelor necesare. 3. Elaborarea planurilor de afaceri pentru operatorii de apă din Strîșeni și Călărași pentru perioada 2024-2028. 4. Elaborarea Manualului de Proceduri Comerciale Standard pentru Călărași și Strîșeni. 5. Elaborarea rapoartelor cu privire la reducerea volumului de apă ce nu aduce venituri. 6. Instruire și workshopuri cu scopul de creștere a capacităților.
SUB-TOTAL Guvernul Federal German prin intermediul băncii KfW				1,50	0,69	
TOTAL SECTOR				2,31	1,28	

**Tabelul se va completa în ordinea descrescătoare a bugetului proiectelor/programelor, iar în cazul asistenței tehnice - în funcție de valoarea proiectului/programului.*

***Desumarea proiectului/programului va fi indicată în conformitate cu Acordul de finanțare*

**** În cazul în care valoarea Acordului de finanțare diferă de valoarea de referință (EUR), suma indicată se va converti la cursul mediu anual al BNM (<https://www.bnm.md/ro/conteni/ratele-de-schimb>)*

***** Se va avea ca referință perioada cumulativă de la începutul implementării proiectului/programului, până la finalul perioadei de raportare*

****** În cazul în care există proiecte finanțate din mai multe surse, acestea vor fi menționate separat pe fiecare donator/creditor*

!NB! acțiunile (cooperarea) financiare – suport financiar sub formă de împrumuturi, granturi, inclusiv livrări de bunuri și/sau lucrări pentru implementarea proiectelor/programelor;

asistență (cooperare) tehnică – suport sub formă de transfer de cunoștințe, inclusiv tehnologii, metodologii și tehnici în cadrul proiectelor/programelor.

II. Acorduri/amendamente negociate/semnate pe parcursul anului 2023

Nr.	Denumirea	Donatorul/Creditorul	Bugetul	Scopul	Perioada de implementare	Data semnării
Construcții și locuințe	1	Acord de împrumut între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului European LD 2152 (2023) pentru Proiectul „Locuințe publice III”	Banca de Dezvoltare a Consiliului European 20 mln EUR	Implementarea proiectului de construcție a locuințelor publice.	2024-2030	Aprobarea semnării Acordului de împrumut a avut loc prin HG Nr. 188 din 13.03.2024 privind înțelegerea negocierilor și aprobarea semnării Acordului-cadru de împrumut dintre Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului European pentru Proiectul „Locuințe publice III”
Construcții și locuințe	2	Acord de Grant între Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului European LD 2152 (2023) GSIF-1-G-MDA	Banca de Dezvoltare a Consiliului European 1 mln EUR	Implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul proiectului de construcție a locuințelor publice.	2024-2030	Aprobarea semnării Acordului de Grant a avut loc prin Decretul Președintelui RM nr. 1344-IX din 12.03.2024
Urbanism	3	Memorandum de înțelegere privind dezvoltarea portalului web cu documente normative în construcții (eDNC)	Programul USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova MISRA acoperă costurile asociate cu realizarea activităților	Îmbunătățirea accesului liber și gratuit, prin Internet, la toate documentele normative în construcții.	Noiembrie 2022 - iulie 2024	Semnat la data de 28.10.2022
Urbanism	4	Memorandum de înțelegere privind crearea Registrului de Stat al Documentației Urbanistice (RSDU)	Programul USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova MISRA acoperă costurile asociate cu realizarea activităților	Îmbunătățirea procesului de emisie și transparentă a actelor permisive, precum și facilitarea accesului persoanelor fizice și juridice la datele privind dotarea localităților cu documentație de urbanism și amenajare a teritoriului actualizată.	Aprilie 2023 - aprilie 2025	Semnat la data de 28.10.2022
Infrastructura de transport	5	Contract de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Proiectului „Moldova drumuri IV”	Banca Europeană de Investiții (BEI) 150 mln EUR	Reabilitarea și modernizarea sectorului de drum M5, Criva - Băli, km 0+000 - km 133+000. Conform criteriilor de selecție acest sector a fost împărțit în 4 loturi.	După misiunea de evaluare a Băncii urmează a fi anunțată organizarea licitației	Semnat la 31.03.2022. Ratificat prin Legea Nr. 205/2022
Infrastructura de transport	6	Contract de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru suplینirea și realizarea în continuare a proiectului „Moldova drumuri III B”	Banca Europeană de Investiții (BEI) 100 mln EUR	Reabilitarea și modernizarea sectorului de drum R34, Hîncuși - Leova - Cahul, km 83+000 - 125+000 și Construcția drumului de ocolire or. Cîmplea.	După misiunea de evaluare a Băncii urmează a fi anunțată organizarea licitației	Semnat la 15.12.2022. Ratificat prin LEGEA Nr. 362/2022
Infrastructura de transport	7	Acord de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind realizarea Proiectului ”Moldova drumuri V”	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) 150 mln EUR	Reabilitarea și modernizarea sectorului de drum: • M1, Chisinau - Leuseni - Cădral Nou - Suceava - Unguri - frontiera cu Ucraina, cu o lungime totală de 85 km. • sectorul 2 al ocolirii or Chisinau, lungimea totală de 8 km.	După misiunea de evaluare a Băncii urmează a fi anunțată organizarea licitației	Semnat la Londra la 22 ianuarie 2024, se planifică a fi ratificat în martie 2024
Transport	8	Memorandum de înțelegere dintre Programul USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MISRA) și Agenția Națională Transport Auto (ANTA)	Programul USAID Reforme Instituționale și Structurale în Moldova (MISRA) MISRA va acoperi costurile asociate cu realizarea activităților	Extinderea sistemului informațional „e-Autorizație Transport” prin dezvoltarea și implementarea următoarelor funcționalități: modulul „Registru Rutier” și liberarea autorizațiilor electronice cu semnătură digitală pentru transport auto din interiorul țării; dezvoltarea funcționalităților adiționale pentru autorizațiile speciale de transport și dezvoltarea rapoartelor noi.	2022-2025	08.11.2022
Dezvoltare regională	9	Acord privind ”Asigurarea demnității și rezilienței comunităților vulnerabile prin abilitare socio-economică”, pentru Regiunea de Dezvoltare Nord Nr. MDAFC00222	People in Need Moldova 0,01	Acordarea de fonduri pentru implementarea proiectului ”Asigurarea demnității și rezilienței comunităților vulnerabile prin abilitare socio-economică”.	01.06.2023- 30.11.2023	01.06.2023

III. Provocări, realizări și recomandări

Comentații succintă care sunt:

• Provocările în implementarea asistenței tehnice/financiare externe în sectorul coordonat, motivele tergiversării implementării, precum și recomandările pentru sprijinirea eficienței asistenței tehnice/financiare externe în sectorul coordonat;

• Importanța asistenței externe în sectorul coordonat, inclusiv în conținutul răspunsului din regiune și a creștii energetice (valoarea adăugată);

• Realizări majore în sectorul coordonat cu suport din asistența externă.

Domeniul	Prevederi	Realizări	Recomandări
Construcții și locuințe	<ul style="list-style-type: none"> Inițierea alocării contribuției financiare ale API-urilor; Îngrijirea executării lucrărilor de construcție din partea antreprenorilor. 	-	-
Dezvoltare Regională	<ul style="list-style-type: none"> Semnarea acordului adițional de cooperare și includerea Agenției Proprietății Publice în calitate de viitor proprietar al apeductului magistral; • Stabilirea relațiilor contractuale între viitorii proprietari ai infrastructurii de apă și operatorii regionali prin semnarea precontractelor necesare; Inițierea procedurii de licitație pentru contractarea lucrărilor de construcție. 	<p>In cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova” o importanță deosebită a avut creșterea semnificativă a lungimii totale a apeductelor și rețelilor publice de distribuție a apei, precum și creșterea semnificativă a eficienței energetice a clădirilor publice.</p> <p>Au fost, de asemenea, realizate și-au evidențiat următorii indicatori în Regiunea de Dezvoltare Centru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15,1 km de rețea de aprovizionare cu apă îmbunătățită, cu acces la servicii a circa 46 393 persoane dintre care 22 243 bărbați și 24 150 femei; • 12,91 km de rețea de canalizare îmbunătățită, cu acces la servicii a circa 2 223 persoane dintre care 1 030 bărbați și 1 193 femei. <p>Regiunea de Dezvoltare Nord au fost înregistrat următorii indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 84,9 km de rețea de aprovizionare cu apă îmbunătățită, cu acces la servicii a circa 55 030 persoane. <p>În Regiunea de Dezvoltare Sud au fost înregistrat următorii indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 75,1 km de rețea de aprovizionare cu apă îmbunătățită, cu acces la servicii a circa 7 174 persoane; • 13,01 km de rețea de canalizare îmbunătățită, cu acces la servicii a circa 10 027 persoane. <p>În același proiect („Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”), au fost implementate și proiecte de eficiență energetică, în special eficiența instituțiilor de învățământ după cum urmează:</p> <p>Regiunea de Dezvoltare Nord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 instituții reabilitate energetic; <p>Regiunea de Dezvoltare Centru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4 instituții reabilitate energetic; <p>Regiunea de Dezvoltare Sud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 instituții reabilitate energetic. <p>Drept impact al implementării proiectelor menționate, a fost redus consumul de energie, s-a remarcat sustenabilitatea și responsabilitatea față de climă și mediu, prin reducerea amprentei sale de carbon.</p> <p>„Îmbunătățirea Infrastructurii de Apă în Moldova Centrală” este un proiect regional finanțat de Guvernul Federal German prin intermediul KW, și cofinanțat din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală(FNDRL). Proiectul menționat este unul cu impact major, întrucât este menit să dezvolte sectorul de alimentare cu apă și salitație prin asigurarea graduală a accesului la apă de calitate și salitație din localitățile rașonelor Strășeni și Călărași, obiective prevăzute în Strategia Națională de Alimentare cu Apă și Salitație 2014-2028. Proiectul vizază construcția conductei de apă Chisinau-Strășeni-Călărași, investiții în dezvoltarea rețelei de apă municipală din orașele Strășeni și Călărași, precum și servicii de consultanță aferente.</p>	<p>Se recomandă creșterea numărului de granturi pentru infrastructura în scară largă pentru sprijinirea eficienței asistenței tehnice financiare externe</p>
Apă și salitație	<p>Proiectul „Îmbunătățirea Infrastructurii de Apă în Moldova Centrală”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Majorarea costurilor investiționale necesare pentru construcția apeductului magistral, de la 12,5 milioane euro la 33 milioane euro; • Stabilirea relațiilor contractuale între “Agenția Proprietății Publice” și S.A. “Apă Canal Chisinau”. <p>Proiectul “Securitatea Aprovizionării cu Apă și Salitație în Moldova”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îngrijirea implementării proiectului din cauza procedurii de selecție a experților, a companiilor pentru realizarea sarcinilor/ prestarea serviciilor repetate de mai multe ori. 	<p>Proiectul „Îmbunătățirea Infrastructurii de Apă în Moldova Centrală”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea proiectului detaliat pentru conducta principală de transport Chisinau- Strășeni-Călărași; • Efectuarea a 4 proiecte tehnice preliminare; • Inițierea procedurii de expropriere; • Reorganizarea operatorilor de apă din orașele Strășeni și Călărași. <p>Proiectul “Securitatea Aprovizionării cu Apă și Salitație în Moldova”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Încheierea contractului de elaborare a studiilor topografice, geotehnice și servicii de expertiză tehnică semnal în cadrul subproiectului „Extinderea și îmbunătățirea serviciilor de canalizare în or. Soroca”; • Declanșarea procesului de achiziție pentru elaborarea studiului de fezabilitate și ESIA în cadrul subproiectului „Extinderea și îmbunătățirea serviciilor de canalizare în mun. Comrat”; • Elaborarea ToR pentru ajustarea documentației tehnice de proiect și ESIA în cadrul subproiectului cluster Prnt r-1 Rîșcani; • Semnarea contractului de ajustare a documentației de proiect în cadrul subproiectului extinderea și îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă în r-le Cahul și Vălcinești. 	-
Transport	<p>La momentul actual Compania LLC TEMIRZHAI ZHONIEU efectuează lucrări de întocmire a travanelor defecte, a materialului mărunț de cale, schimbătoarelor de cale, și de reconstrucție a liniilor de stație, însă lucrările executate deocamdată nu au fost prezentate (din motive lipsa tehnicii de cale speciale, care nu a fost distribuit de către Compania normalizată pe sectorul de construcție).</p> <p>Din aceste motive, la moment Calea Ferată din Moldova (CFM) achită doar facturile pentru materialele instalate, procentul de Companie pe măsura pozitivă materialelor.</p> <p>În ceea ce privește asistența tehnică, a fost efectuată o plată în sumă de 19 965,92 euro în favoarea Consultantului, Companiei Avianum Limited în baza Contractului Nr. DTM44085/TCRS5012 din data de 19.08.2021 pentru susținerea misiunii „Calea Ferată a Moldovei”. Suma planificată pentru serviciile consultantului era mult mai mare decât, întrucât din acel moment și până la sfârșitul anului 2023, compania n-a reușit să-și îndeplinească sarcinile asumate din motive tehnice, prelucrarea și traducerea unor volume mari de materiale tehnice din limba rusă în engleză, precum ar fi reglementările, instrucțiunile, procese tehnologice aplicate la executarea reparărilor mijloacelor și echipate a suprastructurii cailor și a materialului rulant), suma planificată n-a fost valorificată.</p>	-	-